

Recht op adequate huisvesting (R.2) :

Huisvesting speelt een sleutelrol in de samenleving. Voor personen met een handicap heeft dit twee belangrijke gevolgen: toegankelijke huisvesting en huisvesting die overeenkomt met de financiële mogelijkheden.

Toegankelijke huisvesting

Het merendeel van de woningen voldoet niet aan adequate toegankelijkheidsnormen. Dit is een probleem voor personen met een handicap, maar ook voor ouderen (in tegenstelling tot het door de overheid bepleite postulaat van de thuiszorg).

Toegankelijkheidsregels worden niet strikt gehandhaafd; veel professionals zijn niet getraind in toegankelijkheid. "Design for All" moet worden geïntegreerd als een verplicht onderdeel van de architectenopleidingen.

Accommodatie in overeenstemming met de financiële capaciteit

Toegang tot huisvesting is de eerste stap om iemand uit de armoede te halen of om te voorkomen dat iemand in armoede vervalt. Voor veel personen met een handicap is het onmogelijk om huisvesting te vinden die aan hun behoeften voldoet, omdat hun inkomen onder de armoedegrens ligt¹. Ter herinnering, we hebben het hier over een groep van de bevolking die, afhankelijk van de berekeningsmethode, tussen de 12 en 20% van de bevolking vertegenwoordigt!

Veel personen met een handicap zouden daarom toegang moeten hebben tot huisvesting in een "sociale huisvestingsmaatschappij" om hun huisvestingsgerelateerde uitgaven - waaronder die voor verwarming, water en elektriciteit - te beperken tot maximaal een derde van hun beschikbare maandbudget².

Helaas kampt de sociale woningbouwsector al jaren met een tekort aan woningen. Daarnaast zijn er twee verzwarende factoren: deze woningen zijn over het algemeen slecht geïsoleerd en niet erg toegankelijk. Tot slot maakt het begrip "aanpasbare" woningen nog steeds geen deel uit van het bestek voor de bouw of het herstel³ ervan.

België heeft een percentage sociale woningen dat ver onder het Europese gemiddelde ligt.⁴

Dit tekort komt tot uiting in het bestaan van wachtlijsten voor de toewijzing van sociale woningen in de drie deelgebieden van het federale België. In 2016 had het Vlaamse Gewest 142.981 sociale woningen en stonden 137.177 kandidaat-huurders op wachtlijsten; het Waalse Gewest had 101.589 sociale woningen en 39.464 kandidaat-huurders stonden op de wachtlijsten van de sociale huisvestingsmaatschappijen; het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had 36.117 sociale woningen in 2016 en het aantal huishoudens op de wachtlijst bedroeg 39.153.⁵

¹ Dit moet worden gezien in relatie tot de aspecten die hieronder worden behandeld, onder R21 - Armoede, p.xx-xx.

² Gemiddeld gaven huishoudens met een budget onder de armoedegrens in 2005 33,7% van hun budget uit aan deze posten. Hiervan hebben mensen die niet het geluk hebben dat ze meer dan 50% van hun beschikbare maandbudget aan sociale huisvesting hebben besteed:

http://croco.solsoc.be/IMG/pdf/Qui_are_the_poor_in_Belgium.pdf (pp.5-6).

³ , The Housing Diversity Barometer, p.274-

275. (http://www.unia.be/files/legacy/barometre_de_la_diversite_logement.pdf)

De gemiddelde wachttijd voor de toewijzing van sociale woningen in het Vlaamse Gewest voor het jaar 2018 bedroeg 1.074 dagen⁶. In het Waalse Gewest is hij tussen 4,5 en 5 jaar oud!⁷

De vervallen staat van de sociale woningbouw creëert totaal onaanvaardbare situaties voor personen met een handicap en ouderen. Velen zijn totaal ontoegankelijk⁸. In 2018 werden 4 gevallen van langdurige liftdefecten gemeld. Sommige mensen waren dus niet in staat om hun huis enkele maanden te verlaten⁹.

Een andere belangrijke kwestie is de verdeling van de sociale huisvesting over het hele land. Dit is vooral merkbaar in het Waalse Gewest,¹⁰ maar het is ook een realiteit in het Vlaamse Gewest en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹¹. Dus er is een enorme structurele onbalans, terwijl een handicap geen grenzen kent...

~~Gedropt om te worden gerecupereerd in + synthetische vorm???~~¹².

Tussen 2001 en 2015 is het aantal sociale woningen dat wordt bewoond door een huishouden met **een persoon met een handicap in het** KB en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanzienlijk gestegen, tot 5,0%¹³¹⁴¹⁵ en 12% van de woningen, afhankelijk van de provincie.

Bovendien is de in Rw gehanteerde huurschaal al meer dan 15 jaar niet meer aangepast en wordt er geen rekening gehouden met de aanzienlijke huurverhogingen die na de renovatie van de sociale woningen in deze periode zijn doorgevoerd¹⁶. Een update van dit raster is noodzakelijk.

Tot slot is een zeer belangrijke factor voor veel personen met een handicap de moeilijke toegang tot het openbaar vervoer. Op dit niveau is België (18,7%) iets beter dan het Europese gemiddelde (20,6%),¹⁷ maar dit resultaat is relatief laag gezien de omvang van het land en de hoge

⁸ <https://www.dhnet.be/regions/bruxelles/les-logements-sociaux-inaccessibles-aux-pmr-5e1632e49978e272f9b3237a>

bevolkingsdichtheid die het kenmerkt. De politieke prioriteit bestaat niet: de NMBS heeft in 2019 een aankoop van M7 rijkstrijtuigen vernieuwd die personen met een handicap geen toegang geven tot de trein zonder hulp van buitenaf¹⁸. Het is belangrijk om te weten dat de levensduur van een auto minstens 30 jaar is! Bussen in België zijn niet uitgerust met een toegangsplatform en de buschauffeur mag zijn voertuig niet verlaten om een persoon te helpen. Er is geen beleid ter bevordering van de interoperabiliteit tussen netwerkexploitanten.

Voorgestelde vragen :

1. Zal België de nodige stappen ondernemen om "Design for All" als verplicht onderdeel van het architectuurocurriculum op te nemen?
2. Zullen de bevoegde autoriteiten het nodige beleid ontwikkelen om de bestaande sociale huisvesting op peil te brengen, in termen van toegankelijkheid of ten minste aanpassingsvermogen?
3. Zullen de bevoegde autoriteiten het nodige beleid ontwikkelen om het algemene tekort aan sociale huisvesting en de daaruit voortvloeiende wachtlijsten aan te pakken?
4. Zullen de bevoegde autoriteiten de nodige middelen uittrekken om de bestaande sociale woningen effectief te renoveren en om mensen in staat te stellen aangepaste sociale woningen te vinden die geschikt en financieel toegankelijk zijn, in het bijzonder voor personen met een handicap en/of geïsoleerde personen?
5. Zullen de autoriteiten plannen maken voor onafhankelijke toegankelijkheid voor alle personen met een handicap op alle trein-, bus- en tramnetten en zorgen voor interoperabiliteit?

Mensenrechten en bedrijfsleven (R.3)

Nationale instelling voor mensenrechten (R.4) :

Bij wet van 12/05/2019 is¹⁹ een federaal instituut voor de bescherming en bevordering van de mensenrechten opgericht. Het zal werken op basis van residuele bevoegdheden, waarbij het grootste deel van de zaken door de bestaande instellingen wordt afgehandeld.

Het BDF heeft geen informatie over de vraag of deze nieuwe instelling naar behoren rekening heeft gehouden met de situatie van personen met een handicap. De PH-adviesraden zijn nooit geraadpleegd over deze kwestie, wat in strijd is met de beginselen van artikel 4, lid 3, van het UNCRPD, dat België heeft geratificeerd.

De aankondiging van de Vlaamse regering om zich terug te trekken uit UNIA (effectieve terugtrekking in 2023). Welke impact zal dit hebben op de samenstelling en het functioneren van het instituut?

Voorgestelde vragen :

1. Welke maatregelen zal België nemen om zijn engagement om personen met een handicap en hun representatieve organisaties te raadplegen in alle besluitvormingsprocessen die hen aanbelangen, ten uitvoer te leggen?

2. Wat zullen de concrete gevolgen zijn van de beslissing van Vlaanderen om zich terug te trekken uit UNIA?

Verplichting om te handelen binnen de grenzen van de beschikbare middelen (R.5,6)

De Belgische staat moet :

De strijd tegen armoede en uitsluiting in België is noch een nationale noch een regionale²⁰ prioriteit. De BDF en haar lidorganisaties hebben weinig ervaring met internationale samenwerking. Wat de ontwikkelingssamenwerking betreft, blijkt dat er weinig wordt gedaan om de deelname van België aan de samenwerkingsprocessen afhankelijk te maken van het respect voor de principes van inclusie en toegankelijkheid, in het bijzonder van personen met een handicap. Deze aspecten zijn echter sinds xx/xx/xxxx een vereiste geworden op Europees niveau.

Voorgestelde vragen :

1. Welke internationale samenwerkingsprogramma's wil België ontwikkelen om de rechten van personen met een handicap in het buitenland te bevorderen?
2. Hoe zorgt België ervoor dat alle samenwerkingsprogramma's waaraan het deelneemt de rechten van personen met een handicap respecteren en hun vertegenwoordigende organisaties erbij betrekken wanneer deze programma's hun leven beïnvloeden?
3. Biedt België manieren om personen met een handicap in staat te stellen deel te nemen aan internationale uitwisselingen?

Het recht van vluchtelingen en asielzoekers op een adequate levensstandaard (R.7)

Klimaatverandering (R.8)

Doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (R.9) :

Op 5 juni 2017 stuurde het BDF zijn opmerkingen naar het VN-secretariaat over de manier waarop België zijn verbintenissen inzake duurzame ontwikkeling nakomt. Hij wees in het bijzonder op de volgende aspecten in het vrijwillige verslag van België:

- Zeer beknopte beschouwing van de situatie van personen met een handicap
- Enkele verwijzingen naar de begrippen toegankelijkheid en inclusie, maar zonder echte diepgaande reflectie
- Over het geheel genomen gaf het vrijwillige verslag de indruk dat er sprake was van een nevenschikking van ongelijksoortige maatregelen zonder echte planning.
- De luxueuze presentatie was waarschijnlijk eerder bedoeld om een gunstig beeld van België te geven dan om een coherente inhoud te presenteren die een goed uitgewerkt politiek project weerspiegelt.

Tijdens het Forum Duurzame Ontwikkeling dat dit jaar door de bevoegde federale minister werd georganiseerd, leerde de workshop over de evaluatie van de uitvoering van deze doelstellingen ons dat het Planbureau en het kabinet van de eerste minister niet zijn uitgerust om een doeltreffende evaluatie van de uitvoering van deze doelstellingen uit te voeren.

In dezelfde zin is het antwoord van de Belgische Staat hier beperkt tot het congruente gedeelte: de opname in artikel 7bis van de Grondwet. Dus het is puur formalisme.

Voorgestelde vragen :

1. België moet verslag uitbrengen over de implementatie van de 242 concrete criteria. Hoe zal België een gestructureerde en permanente betrokkenheid van personen met een handicap uitvoeren om een op de behoeften gebaseerde implementatie mogelijk te maken?
2. Hoe zal zij het BDF en de federale en gefedereerde adviesraden voor personen met een handicap betrekken bij de VN-rapportage?

Non-discriminatie (R.10,11) :

De vragen zijn specifiek gericht op bepaalde groepen die gediscrimineerd worden, maar hebben niet specifiek betrekking op discriminatie van personen met een handicap.

België geeft dan ook geen verklaring voor de situatie van personen met een handicap, terwijl in alle UNIA-rapporten discriminatie van personen met een handicap op de eerste of tweede plaats komt wat betreft het aantal rapporten.²¹.. Gebrek aan toegankelijkheid en gebrek aan redelijke aanpassingen zijn hier grotendeels verantwoordelijk voor²².

België is een Europese pionier op het gebied van antidiscriminatie wetgeving²³. De **praktische uitvoering van deze wetten blijft uiterst moeilijk te realiseren, vooral voor personen met een handicap**²⁴.

Zelfs als **redelijke aanpassingen** worden geformaliseerd in verordeningen, blijft het gebruik ervan voor de inclusie van personen met een handicap zeldzaam vanwege het gebrek aan duidelijkheid over wat "redelijk" is. Dit is met name het geval in de particuliere en openbare sector en in het onderwijs²⁵.

Het BDF wil de realiteit van de **handicap per vereniging** in de verf zetten. De ouders en familieleden van een persoon met een handicap moeten vaak tijd en energie investeren om hem of haar te ondersteunen in hun dagelijks leven, school of werk en lopen het risico te worden geblokkeerd in hun professionele, sociale en culturele leven...

Tot nu toe erkent België het concept van **cross-discriminatie** niet. Terwijl vrouwen met een handicap worden gediscrimineerd als vrouwen en als personen met een handicap. Op dit moment moeten zij kiezen welke discriminatiegrond zij willen melden, ook al zijn zij het slachtoffer van beide.

Een reeks rechten en diensten zijn alleen toegankelijk voor personen met een handicap als ze **voor hun 65e verjaardag** als zodanig zijn erkend: fiscale of sociale compensatie, vergoeding voor aanpassing of revalidatie, enz. Dit vormt een **kruisdiscriminatie op basis van leeftijd**. Tot nu toe heeft alleen de Duitstalige Gemeenschap deze discriminatie opgeheven.

Voorgestelde vragen :

1. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om elk verschil in behandeling bij de interventie van openbare diensten op te heffen, afhankelijk van het feit of de interventie werd aangevraagd door een persoon wiens erkenning als persoon met een handicap voor of na zijn 65e verjaardag heeft plaatsgevonden?
2. Is België van plan de begrippen "cross-discriminatie" en "handicap door associatie" in zijn niet-discriminatiewetgeving op te nemen?
3. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om ervoor te zorgen dat de redelijke aanpassingen die de wet voor personen met een handicap biedt, in alle regelgeving worden opgenomen? Welke systematische initiatieven voor opleiding op het gebied van redelijke planning zijn ontwikkeld op alle niveaus van het federale België, met inbegrip van het gemeentelijke niveau? Wat zijn de resultaten van deze trainingen? Hoe worden ze geëvalueerd?
4. Welke maatregelen denkt België te nemen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap op gelijke voet met alle burgers en in heel België toegang hebben tot goederen en diensten?

Recht op werk (R.12-13)

In 2011 lag de arbeidsparticipatie van personen met een handicap (40,7%) beduidend lager dan het nationale gemiddelde (66,4%²⁶), waarmee België tot de laatste landen van de Europese Unie²⁷ behoort. Sindsdien is deze kloof niet kleiner geworden. De kwestie van de toegang tot werkgelegenheid voor personen met een handicap is het onderwerp geweest van een standpuntnota van de Nationale Hogere Raad voor Personen met een handicap²⁸. Het geeft een volledig beeld van de situatie en identificeert 3 soorten problemen:

- de bijzondere moeilijkheid voor personen met een handicap om werk te vinden
- het gebrek aan sociale verantwoordelijkheid van de werkgevers
- het bestaan van "werkgelegenheidsvalen" die voorkomen dat veel personen met een handicap een uitkering ontvangen om "het risico te nemen" om een baan te nemen

Het BDF merkt op dat er geen alomvattend en gecoördineerd beleid is ingevoerd om de lage arbeidsparticipatie van personen met een handicap effectief aan te pakken.

Het belangrijkste resultaat van de "Back to Work"-maatregelen van de federale regering is niet om mensen weer aan het werk te zetten, maar om ze te ontslaan²⁹...

Het concept van redelijke aanpassingen wordt op de werkplek niet voldoende behandeld. Het is slechts gedeeltelijk bindend en werkgevers hebben de neiging om het te negeren. Dit is met name het geval voor mensen die na een periode van ziekte of een ongeval weer aan het werk willen gaan³⁰.

De compartimentering tussen overheidsinstellingen levert ook een probleem op: in het Waalse Gewest kan een persoon met een handicap die een inkomensvervangende uitkering ontvangt geen toegang krijgen tot de opleidingen die door FOREM (Service public de l'emploi et de la formation) worden georganiseerd omdat hij of zij niet als een "werkzoekende" wordt beschouwd.

De arbeidsparticipatie van personen met een handicap blijft in België beduidend lager dan bij andere bevolkingsgroepen. België bevindt zich zelfs op de voorlaatste plaats in Europa volgens het Belgische nationale rapport dat in het kader van het Europees semester werd opgesteld³¹. Bovendien heeft Statbel een statistiek gepubliceerd waaruit blijkt dat slechts 23% van de erkende personen met een handicap in België aan het werk is³²... De systemen van stimulansen voor de tewerkstelling van personen met een handicap hebben de arbeidsparticipatie van personen met een handicap niet kunnen verhogen.

Quota voor de tewerkstelling van personen met een handicap in overheidsdienst bestaan zowel in alle entiteiten van het federale België als in de lokale entiteiten, met verschillende percentages. In de praktijk worden ze nooit bereikt, behalve door enkele gemeenten.

Op Vlaams niveau stellen de lidorganisaties van het BDF het beleid van de VDAB aan de kaak dat volgens een strikte inclusieve logica personen met een handicap verdringt in de massa van de werkzoekenden en geen gespecialiseerde begeleiding meer toelaat.

Wat de recente "positieve actie" betreft, is het nog te vroeg om de effecten ervan te beoordelen. Maar werkgevers zullen zich in het proces moeten mengen, wat geen zekerheid is³³.

Het systeem van Adapted Work Enterprises (ETA's) dat de afgelopen 20 jaar is ingevoerd, heeft de werknemers van deze ondernemingen in staat gesteld het gegarandeerde minimumloon te krijgen, wat een goede zaak is.

Aan de andere kant heeft de daarmee samenhangende rentabiliteitsbeperking perverse effecten gecreëerd die ongunstig zijn voor het behoud van de zwaarst gehandicapte mensen in ETA's³⁴.

Voorgestelde vragen :

1. Welke concrete maatregelen, zowel op het gebied van regelgeving als op het gebied van stimulansen, voorziet België om het recht op werk te garanderen voor personen met een handicap, zowel in de particuliere als in de openbare sector, door te zorgen voor een doeltreffende bescherming tegen discriminatie, beroepsopleiding, adequate toegankelijkheid en de nodige redelijke aanpassingen?

Commenté [MO1]: En néerlandais ?

Commenté [MO2]: En néerlandais ?

2. Wat is België, gezien de lage arbeidsparticipatie van personen met een handicap, van plan te doen om de doeltreffendheid van zijn werkgelegenheidsbeleid te verbeteren? Wat doet zij om de overgang van beschutte naar reguliere arbeid te bevorderen vanuit een inclusief perspectief?
3. Hoe kan de belangstelling van werkgevers voor de aanwerving van personen met een handicap in de particuliere sector worden versterkt? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de bestaande werkgelegenheidsquota in de publieke sector worden nageleefd?
4. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om de "hinderpalen voor de werkgelegenheid" en de "werkgelegenheidsvallen" die in de verschillende wetten en reglementen bestaan, op te sporen en weg te werken?
5. Wat zijn de werkelijke cijfers over de terugkeer naar het werk voor mensen die als "gehandicapt" worden erkend? Welke concrete maatregelen denkt België te nemen om de situatie te verhelpen die het gevolg is van de "terug aan het werk"-maatregelen, die niet leiden tot een terugkeer naar de arbeidsmarkt maar tot het ontslag van de betrokkenen? Wat heeft België gedaan om redelijke aanpassingen in de werkgelegenheid te ondersteunen? Wat doet België om personen met een handicap te helpen om van beschutte arbeid een opstapje te maken naar reguliere arbeid?

Recht op rechtvaardige en gunstige arbeidsomstandigheden (R.14)

Misschien kunnen sommige aspecten van de R.12-13 Right to Work hier gerepatriëerd worden? Zo ja, wat dan?

Vakbondsrechten (R. 15)

Recht op sociale zekerheid (R.16,17,18,19)

Eventueel 3 lijnen over het behoud van een sterk sociaal zekerheidsstelsel

Geweld tegen vrouwen en kinderen (R.20)

Meer dan de helft van de mensen die door het BDF worden vertegenwoordigd zijn vrouwen met een handicap.

BDF-lidorganisaties ontvangen regelmatig getuigenissen van vrouwen met een handicap die melding maken van mishandeling en zelfs geweld, waaronder seksueel geweld. Helaas is het meestal onmogelijk om een getuigenis te krijgen, laat staan dat slachtoffers een klacht kunnen indienen.

Daar zijn vele redenen voor. Veel vrouwen met een handicap die het slachtoffer zijn van geweld zijn :

- in een situatie van afhankelijkheid van de dader: familieleden, vertrouwenspersonen, instellings- of schoolpersoneel, verzorgend personeel, enz.
- onwetend over hun rechten
- slecht getraind, of zelfs totaal onwetend over het emotionele en seksuele leven tot het punt waarop ze zich niet realiseren wat normaal of abnormaal, acceptabel of onaanvaardbaar is.
- "Gedwongen medicatie", inclusief geboortebeperkingspillen en zelfs sterilisatie... die in sommige gevallen de gevolgen van seksueel misbruik kunnen maskeren.

En 2019, le BDF a pris connaissance de l'étude de la professeure Tina Goethals, Seksueel georiënteerd geweld bij vrouwen met een beperking in Vlaanderen³⁵. De inhoud van de studie is beangstigend.

Dit is een universitaire studie. Dus het heeft wetenschappelijke waarde. Het geeft heel duidelijk de realiteit van het leven weer. Helaas bestaat het alleen in het Nederlands. Jammer genoeg bestaat er geen gelijkaardige studie voor het Waalse Gewest of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De getuigenissen die onze lidorganisaties van deze twee entiteiten onder de dekmantel van anonimiteit hebben ontvangen, zijn echter even talrijk. Het is dan ook redelijk om aan te nemen dat de situaties die daar worden ervaren net zo gruwelijk zijn.

Volgens het BDF zou dit rechtvaardigen dat de autoriteiten deze realiteit eindelijk serieus nemen en actie ondernemen om een einde te maken aan de mishandeling van gehandicapte vrouwen in België, met inbegrip van de praktijk van gedwongen anticonceptie en zelfs sterilisatie zonder geïnformeerde toestemming.

Aan de andere kant moeten er maatregelen worden genomen om een einde te maken aan de financiële en materiële afhankelijkheid van gehandicapte vrouwen: het zijn deze situaties die de geheimhouding en straffeloosheid van de daders bevorderen, waardoor machtsmisbruik en vertrouwensbreuk mogelijk worden.

Tot slot is het BDF van mening dat de manier waarop kinderen met een handicap worden behandeld, opgeleid en begeleid, niet aanvaardbaar is gezien het ontwikkelingsniveau van het land. Deze problemen lijken hem te worden gelijkgesteld met mishandeling zolang de staat, in zijn verschillende onderdelen, de middelen heeft om deze problemen te verhelpen.

Dit is het geval met de mechanismen voor begeleiding, ondersteuning, communicatie en identificatie van vertrouwenspersonen, met inbegrip van gebarentalen en gemakkelijk te lezen en te begrijpen: deze zijn niet voldoende ontwikkeld en plaatsen kinderen in situaties van lijden.

Hetzelfde geldt voor het schoolvervoer. Om op de school van hun keuze naar school te kunnen gaan, besteden sommige gehandicapte kinderen meer dan 2 uur per dag aan schoolvervoer. UNIA, La Ligue des Familles en de Delegate for the Rights of the Child stelden specifieke manieren van verbetering voor. Tot nu toe zijn de oplossingen nog steeds volstrekt ontoereikend^{36,37, 38}.

Voorgestelde vragen :

1. Vragen over geweld tegen vrouwen: twee belangrijke punten uit het CEDAW-rapport overnemen?
2. Welke concrete stappen is België van plan te ondernemen om een beleid te voeren dat het leren kiezen van kinderen verbetert en zo hun vermogen om keuzes te maken gedurende hun hele leven vergroot?
3. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om ervoor te zorgen dat gehandicapte kinderen van jongs af aan goed en adequaat worden opgevangen?

4. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om de inclusie te bevorderen en een doeltreffende oplossing te bieden voor de lange uren die kinderen met een handicap in het schoolvervoer doorbrengen om de hulp te krijgen die ze nodig hebben?

Armoede (R.21)

De omvang van het fenomeen is bekend: een grote meerderheid van de Belgische personen met een handicap leeft onder de armoedegrens.

De Europese doelstelling die voor België in 2020 is vastgelegd, zal uiteraard niet haalbaar zijn. Integendeel, de situatie wordt steeds slechter!

In zijn Nationaal Hervormingsplan (NHP) 2010 stelt België dat "*....België de ambitie heeft om tegen 2020 380.000 mensen niet langer het risico op armoede en sociale uitsluiting te laten lopen ten opzichte van het referentiejaar (2008)*"³⁹". Het BDF merkt op dat dit bij lange na niet het geval is.

In 2016 was het Rekenhof zeer kritisch over het ^{2de} Federaal Plan ter Bestrijding van de Armoede: "... Eventuele lacunes in het plan: mobilisatie van overheidsdiensten, bijdrage van het plan aan de verwezenlijking van de nationale doelstelling, geen termijn, geen algemene begrotingstoewijzing, geen raming van de kosten van doelstellingen of acties. Kortom, het tweede plan ter bestrijding van de armoede is meer een "lijst van acties" dan een openbaar beleidsinstrument...."⁴⁰.

De Hoge Nationale Raad voor personen met een handicap heeft dezelfde vaststelling gedaan met betrekking tot het ^{3de} Federaal Plan voor de Bestrijding van de Armoede 2016-2019⁴¹: de strijd tegen de armoede is geen prioriteit voor België⁴². Integendeel, de armoede neemt toe en breidt zich ook uit naar sommige werknemers, met name naar werknemers met een handicap⁴³.

De **complexiteit van het administratieve systeem** leidt er regelmatig toe dat personen met een handicap niet over de nodige documenten beschikken om aan te tonen dat ze op administratief niveau in orde zijn⁴⁴. Voor personen met een handicap is het systeem voor het herkennen van hun situatie bijzonder complex geworden (zie art. 1-4). Het is in opeenvolgende stappen aangepast om de problemen op te lossen, maar moet in het belang van de vereenvoudiging en de efficiëntie in zijn geheel worden herzien.

De **Wet op de Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen** dateert van 27 februari 1987. Het is verschillende keren gewijzigd. Er is echter geen enkele fundamentele hervorming doorgevoerd. In de loop der jaren zijn er talrijke veranderingen doorgevoerd die hebben geleid tot een ongelijksoortige, complexe en

ondoorzichtige set⁴⁵. De wet voldoet niet aan de eisen van het UNCRPD en moet volledig worden herschreven.

Een aanzienlijk aantal personen met een handicap in België heeft niet voldoende inkomen om een bevredigende levensstandaard te bereiken. De inkomensvervangende tegemoetkoming (ARR) voor een alleenstaande is 20% onder de armoedegrens en bijna 60% onder het gegarandeerde minimumloon (vanaf 01.09.2018, ARR = 910,75€; armoedegrens = 1139€; minimumloon = 1.562,59€).

40% van de mensen die in België een invaliditeitsuitkering ontvangen, leeft onder de armoedegrens⁴⁶ en lijdt onder vele ontberingen, waaronder de meest elementaire behoeften (voeding, huisvesting, gezondheidszorg, enz.).

Dit is des te wreder omdat het leven met een handicap extra kosten met zich meebrengt door een ontoegankelijke omgeving. Rekening houden met de kosten van levensonderhoud heeft een grotere impact op het budget van een persoon met een handicap, ook al heeft hij of zij vaak een lager inkomensniveau.

In de jaren 2016-2018 ondervond de **afdeling Personen met een handicap** zeer ernstige computerproblemen die, in combinatie met een tekort aan personeel, leidden tot zeer aanzienlijke vertragingen in het beheer van de vergoedingsdossiers. In 2020 zijn duizenden dossiers nog steeds meer dan zes maanden te laat in behandeling.

Er is een **groeïend fenomeen van "non-take-ups"** (mensen die hun rechten niet doen gelden door gebrek aan informatie of misverstanden). Personen met een handicap zijn geen uitzondering. Dit fenomeen verstoort ook de bestaande statistieken⁴⁷.

De Hogere Nationale Raad voor de Personen met een handicap nam deel aan de collectie "Armoede en Handicap" van de FOD Sociale Zekerheid. Dit is op 3 december 2019 gepubliceerd. In 266 pagina's geeft het een opvallend beeld van de multidimensionale realiteit van de handicap in relatie tot armoede in België. De bevindingen van het onderzoek zijn vergelijkbaar met de bevindingen die al jaren door representatieve organisaties van personen met een handicap worden uitgevoerd.

De studie eindigt met een voorstel voor de ontwikkeling van structurele maatregelen op basis van de ontwikkeling van een algemeen armoedebeleid en specifieke maatregelen voor invaliditeitssituaties (selectiviteit binnen de universaliteit):

- Generieke maatregelen ter bestrijding van de armoede
 - Maatregelen voor de structurele bestrijding van de armoede
 - Verhoging van de minima in combinatie met het wegwerken van de werkgelegenheidsvallen
 - Verbetering van de werkgelegenheidssituatie
 - Compenserende maatregelen: huisvesting, gezondheidszorg, kinderopvang, beroepsondersteuning en onderwijs
 - Heronderzoek van de negatieve gevolgen van samenwonen
- 4 blokken met specifieke maatregelen voor personen met een handicap
 - (1) Betere inkomensbescherming

- Verhoging van de RDA tot het niveau van de EU-armoedegrens
- Grondige herziening van de evaluatiecriteria en de toepassing ervan
- Verdere verlaging van de "prijs van de liefde" en de "prijs van het werk" in de dienstverlening
- Vereenvoudiging van de toekenningsprocedure
- (2) Volwaardig burgerschap: toezicht op sociale participatie
 - Niet alleen de financiële situatie, maar ook de bereikte levensstandaard, de mate van keuzevrijheid en maatschappelijke participatie.
 - Verdere ontwikkeling van het "handistreaming"-plan
 - Indicatoren die de "handicap"-dimensie integreren
 - Personen in collectieve huishoudens
 - Noodzaak van een interfederale aanpak
- (3) Arbeidsparticipatie als positieve maatregel
 - Vermindering van de werkgelegenheidsvallen
 - Het identificeren en elimineren van de perverse effecten van reïntegratie
 - Haalbaar werk voor personen met een handicap
- (4) Afname van niet-gebruik
 - Een meer proactieve benadering en een grotere nabijheid (*outreach*) van de eerstelijnsdiensten
 - Het gebruik van digitale technologieën is geen wonderbaarlijke oplossing
 - Vereenvoudiging en versnelling van de gunningsprocedures
 - Vermindering van het Matthew-effect op het gebied van zorg en hulpverlening
 - Specifieke aandacht voor mensen met een migrantenachtergrond

Voorgestelde vragen :

1. Gaan de bevoegde autoriteiten het Poverty and Disability compendium gebruiken als basis om eindelijk het noodzakelijke en geïntegreerde beleid op te bouwen om het risico op armoede voor personen met een handicap in België zo snel mogelijk te verminderen?
2. Zullen de bevoegde autoriteiten een duurzaam en algemeen armoedebeleid en specifieke maatregelen voor invaliditeitssituaties (selectiviteit binnen de universaliteit) ontwikkelen?
3. Welke concrete maatregelen, welk actieplan en welk tijdschema voorziet België om **het bedrag van de uitkeringen voor personen met een handicap te verhogen**, zodat zij iedereen een toereikend inkomen bieden dat ten minste gelijk is aan het bedrag van het gegarandeerde minimumloon dat op Belgisch niveau is vastgesteld?
4. Welke concrete maatregelen denkt België de komende vier jaar te nemen om **een systeem van uitkeringen voor personen met een handicap** op te zetten dat gebaseerd is op een combinatie van criteria voor deelname aan de samenleving en medische criteria die het mogelijk maken beter rekening te houden met zowel de realiteit van het leven van personen met een handicap als de door de staat gewenste noodzaak van objectivering?
5. Welke concrete maatregelen is België van plan te **nemen om de sociale beschermingsmaatregelen leesbaarder te maken en gevallen van "non-take-up" te elimineren**? Welke rechten worden niet automatisch toegekend en wat voorziet België in de automatisering ervan?
6. Welke stappen zal de federale regering ondernemen om ervoor te zorgen dat de **afdeling Personen met een handicap** de nodige computer- en menselijke middelen **heeft** om zaken

efficiënt en snel te verwerken en om te zorgen voor een adequate toegang tot telefoon- en elektronische diensten voor zowel personen met een handicap als sociale diensten?

Recht op voedsel (R.22,23,24)

Recht op lichamelijke en geestelijke gezondheid (R.25)

Sinds 2000 heeft de wens om te "rationaliseren" en te bezuinigen op het gebied van gezondheid de onevenwichtigheden in het medisch aanbod tussen de verschillende subregio's van het land vergroot. Dit geldt met name voor plattelandsgebieden. De algemene vergrijzing van de zorgverleners, met name de huisartsen,⁴⁸ de rationalisering van het ziekenhuisnetwerk en de⁴⁹ vergrijzing van de bevolking accentueren deze onevenwichtigheden nog meer⁵⁰. De huidige trend zal daarom waarschijnlijk bijzonder nadelige gevolgen hebben voor de economisch meest kwetsbare patiënten en voor patiënten met een handicap.

Financiële toegang tot de gezondheidszorg is een van de belangrijkste kwesties voor een groeiend aantal personen met een handicap. Steeds meer personen met een handicap of zieken stellen⁵¹ noodzakelijke behandelingen uit of annuleren deze.

Ondanks de beginselen van het Handvest van de rechten van de patiënt is volledige en correcte informatieverstrekking aan de patiënt, in duidelijke en aan zijn behoeften aangepaste taal, niet voldoende om de kwaliteit van de zorg die hij nodig heeft te garanderen en om⁵² de patiënt in staat te stellen zijn vrije en geïnformeerde toestemming voor de aan hem verstrekte zorg uit te oefenen.

Er moet nog meer vooruitgang worden geboekt om patiënten in staat te stellen echt toegang te krijgen tot hun gegevens. Op dit moment is het dossier van de patiënt, ook al wordt het steeds vaker elektronisch bijgewerkt, nog steeds zeer moeilijk te raadplegen⁵³.

De behoefte aan regelmatige en/of uitgebreide zorg genereert vaak aanzienlijke concessies in de levenskeuzes, waardoor de persoon soms genoodzaakt is om van school of een baan af te haken.

Door de slechte geografische spreiding van de diensten worden personen met een handicap soms gedwongen om zeer lange afstanden af te leggen om toegang te krijgen tot de accommodatie of revalidatiediensten die zij nodig hebben, ook al is dit bijzonder moeilijk gezien hun handicapstatus.

Sommige personen met een handicap bevinden zich in een woonsituatie die hen verplicht gebruik te maken van de diensten van dienstverleners die aan hun woonplaats verbonden zijn. Dit is met name het geval voor fysiotherapeutische dienstverleners in sommige faciliteiten voor personen met een handicap.

Personen met een handicap met een intellectueel quotiënt (IQ) van minder dan 85 kunnen geen vergoeding krijgen van het Nationaal Instituut voor Gezondheids- en Personen met een handicapverzekeringen (RIZIV) voor diensten op het gebied van spraak- en taaltherapie, omdat ze deze gratis kunnen ontvangen als ze zijn ingeschreven in een gespecialiseerde onderwijsinstelling.

In oktober 2015 hebben de Algemene Afgeezant voor de Rechten van het Kind, UNIA en de Nationale Vereniging voor Geestelijk personen met een handicap een aanbeveling aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid gestuurd met het verzoek om de betreffende wetgeving aan te passen, die⁵⁴ nog niet is geïmplementeerd.

Voorgestelde vragen :

1. Welke concrete maatregelen zal België nemen om ervoor te zorgen dat alle personen met een handicap gelijke toegang hebben tot dezelfde medische producten en medische technologieën die ze nodig hebben? Zal dit ook de presentatie van mogelijke alternatieve oplossingen omvatten?
2. Wat heeft de Belgische overheid in het kader van de thuiszorg gedaan om tegemoet te komen aan de groeiende behoefte aan thuiszorgdiensten: verpleegkundigen, zorgassistenten, enz.
3. Hoe integreert de staat de toegang tot de gezondheidszorg in het algemene kader van de levenskeuzes?
4. Welke concrete maatregelen denkt België te nemen om het aanbod van revalidatiediensten te verruimen, zonder beperkingen in verband met leeftijd, woonplaats, opleiding of pathologie? Welke concrete maatregelen zijn gepland om ervoor te zorgen dat elke gehandicapte persoon die behoefte heeft aan diensten zoals spraak- en taaltherapie, kan profiteren van financiële steun van het Nationaal Instituut voor Gezondheids- en Personen met een handicapverzekeringen, ongeacht het IQ en de woonplaats?
5. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om te zorgen voor een billijke verdeling van de revalidatievoorzieningen over het hele land, zodat alle personen met een handicap er onder redelijke voorwaarden toegang toe hebben, ongeacht hun handicap en verblijfplaats?
6. Welke concrete maatregelen voorziet België om ervoor te zorgen dat een persoon een beroep kan doen op de verstrekker van zijn of haar keuze, overeenkomstig het Handvest van de rechten van de patiënt, ongeacht zijn of haar woonplaats?

Recht op onderwijs (R.26)

Het onderwijs, zowel het gewone als het gespecialiseerde, maakt deel uit van de competentie van de gemeenschap, afhankelijk van de taalkundige rol van de studenten. De Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap hebben een reglementering ingevoerd die op verschillende manieren evolueert. Zij zijn gericht op de volledige of gedeeltelijke integratie van kinderen met een handicap in het reguliere onderwijs, met behoud van het bestaan van niet-inclusief speciaal onderwijs.

In een logica van geleidelijke overgang naar inclusief onderwijs en respect voor de keuzevrijheid verzet het BDF zich niet tegen het naast elkaar bestaan van deze twee systemen in de komende jaren. Gezien de kloof die is ontstaan tussen de onderwijssystemen van de drie gemeenschappen, is het noodzakelijk om deze afzonderlijk te behandelen.

Vlaamse Gemeenschap

In de Vlaamse Gemeenschap heeft het M-decreet van 2014, in 2017 aangevuld met het nieuwe ondersteuningsmodel (Ondersteuningsmodel), een inclusief algemeen onderwijs ingesteld. Deze proactieve aanpak is in overeenstemming met de logica van UNCRPD. Er zijn echter enkele problemen ontstaan. De twee belangrijkste zijn:

- Het feit dat een school de mogelijkheid heeft om de inschrijving van een kind of jongere met een handicap te weigeren als zijn of haar inclusie alleen kan worden bereikt met accommodaties die niet "redelijk" zijn. Gezien de vaagheid van het concept van redelijke aanpassingen is het recht op inclusief onderwijs niet echt gegarandeerd.
- Het feit dat de overgang van leerkrachten en begeleiders van het speciaal onderwijs naar het inclusief regulier onderwijs in de praktijk veel moeilijker is dan in theorie. Studenten met een handicap krijgen niet altijd de steun die ze nodig hebben voor inclusief onderwijs.

Over het algemeen betreurden de organisaties die personen met een handicap vertegenwoordigen het dat deze decreten overhaast zijn opgesteld, met beperkte raadpleging, zonder voldoende aandacht voor de noodzaak van de overgang en zonder voldoende informatie aan de betrokken personen⁵⁵.

Sinds het schooljaar 2017-2018 willen dan ook steeds meer ouders dat hun kinderen terugkeren naar het buitengewoon onderwijs, ook al hadden ze gekozen voor inclusief algemeen onderwijs: 770 meer leerlingen in het basisonderwijs en 342 meer in het secundair onderwijs in 2017⁵⁶.

De Vlaamse regelgeving voorziet nog steeds niet in de oprichting van inclusieve en tweetalige Nederlandse klassen - het Vlaamse Gebarentaal dat zich richt op de behoeften van dove kinderen⁵⁷.

In een arrest van 7/11/2018 werd een basisschool in de Vlaamse Gemeenschap veroordeeld voor de weigering om een leerling met het Downsyndroom in te schrijven⁵⁸.

Franse Gemeenschap

Sinds 09/02/2011⁵⁹ zijn de scholen van de Franse Gemeenschap verplicht om het concept van integratie van kinderen met speciale behoeften in hun schoolprojecten op te nemen. Instellingen die deze integratie in de praktijk realiseren, worden gedurende het hele proces ondersteund.

Het BDF betreurt dat de Franse Gemeenschap haar onderwijssysteem ontwikkelt op basis van het begrip integratie en niet op basis van opname zoals voorgeschreven door het UNCRPD.

Het aantal kinderen dat is ingeschreven in het speciaal onderwijs blijft zeer hoog in vergelijking met het aantal kinderen dat is ingeschreven in het inclusief onderwijs.

BDF merkt ook op dat het totale aantal kinderen met een handicap in "mainstreaming" tussen 2012 en 2016 is verdubbeld. Deze toename heeft echter vooral betrekking op leerlingen in het speciaal onderwijs

"type 6 (visuele beperking) en type 8" (leerstoornissen), maar helemaal niet op leerlingen in het speciaal onderwijs "type 2 (matige of ernstige mentale achterstand)" en "type 5" (ziekte of herstel)⁶⁰.

Bovendien blijft de toepassing van redelijke aanpassingen ver verwijderd van de geest van het Verdrag, zoals blijkt uit artikel 4 van het decreet van 7/12/2017: "...Elke leerling in het gewone onderwijs ... heeft recht op redelijke aanpassingen ... op voorwaarde dat zijn of haar situatie het niet noodzakelijk maakt om zijn of haar buitengewoon onderwijs over te nemen"⁶¹. Dit leidt het kind bijna automatisch naar speciaal onderwijs.

Het volgende lid van artikel 4 bevestigt het strikt medische karakter van de beslissing tot redelijke aanpassing: "... De diagnose... wordt gesteld door een specialist op medisch, paramedisch of psychomedisch gebied...".

De Franse Gemeenschap voert een belangrijke hervorming van het onderwijs uit, het "Pact van Excellentie". Er zijn geen voorzieningen voor inclusief onderwijs of speciaal onderwijs.

De genomen regelgevende maatregelen voorkomen niet dat er problemen blijven bestaan in zowel het reguliere als het speciale onderwijs, vaak als gevolg van een gebrek aan technische, personele en financiële middelen, die essentieel zijn voor de ontwikkeling van effectief en duurzaam onderwijs.

Duitstalige Gemeenschap

In 2009 richtte de Duitstalige Gemeenschap een speciaal educatief steunpunt op voor kinderen met een handicap die in het reguliere onderwijs zijn ingeschreven⁶².

De pedagogische hulp voor kinderen en jongeren met een handicap biedt slechts 4 uur pedagogische hulp per kind per week in het basisonderwijs en tijdens de eerste 4 jaar van de middelbare school. De laatste twee jaar van de middelbare school hebben jongeren met een handicap recht op 8 uur bijles per week. In het hoger onderwijs zijn 15 uur per week gepland. Voor het hoger onderwijs lijkt dit in overeenstemming te zijn met de behoeften.

Dit decreet beoogt de integratie van gehandicapte kinderen. Het volgt geen inclusieve logica. Aanvankelijk was het de bedoeling om studenten in het bijzonder onderwijs op te nemen in het algemeen onderwijs. Na 10 jaar daalt het aantal kinderen in het speciaal onderwijs niet.

Op het niveau van de drie gemeenschappen

Hoewel alle drie de gemeenschappen een aantal nuttige initiatieven hebben, is er een gebrek aan plaatsen voor kinderen met een handicap en een gebrek aan voldoende middelen om dit te doen: UNIA ontvangt regelmatig rapporten van kinderen met een handicap die de nadruk leggen op de moeilijkheid

van het verkrijgen van redelijke accommodatie op school⁶³⁶⁴. UNIA heeft in dit verband een "Barometer of Diversity in Education" gepubliceerd⁶⁵.

Het door de instellingen voor speciaal onderwijs opgestelde territoriale rooster maakt het niet mogelijk dat elk kind passend onderwijs krijgt binnen een redelijke afstand van zijn of haar woning, en de instellingen voor speciaal onderwijs bevinden zich vaak in gebieden met een slechte aansluiting op het openbaar vervoer. Het dilemma voor het gezin is vaak om hun gehandicapte kind lange reizen te laten maken of om te verhuizen met de gevolgen die dit kan hebben voor het kind, maar ook voor de andere leden van het gezin: ontworteling, beroepsmoeilijkheden, verlies van sociaal netwerk, enz.....

Voorgestelde vragen :

1. Welke concrete maatregelen plant België om een coherente strategie van inclusief onderwijs voor kinderen met een handicap op te zetten, waarbij voldoende financiële, materiële en menselijke middelen worden ingezet?
2. Welke concrete maatregelen heeft België genomen om een kwaliteitsvolle overgang van het buitengewoon onderwijs naar het inclusief onderwijs te verzekeren? Is er een planning voor deze overgang? Zo ja, wat zijn dan de hoofdlijnen? Wordt de stap naar inclusief onderwijs gelijkelijk gezet voor alle situaties van invaliditeit? Zijn organisaties van personen met een handicap betrokken bij het hele proces?
3. Welke concrete maatregelen is België van plan te nemen om ervoor te zorgen dat inclusief onderwijs deel uitmaakt van de lerarenopleiding?
4. Welke concrete maatregelen denkt België te nemen om gehandicapte leerlingen in staat te stellen het onderwijs te kiezen dat het best bij hen past en hen volledige, correcte en toegankelijke informatie te geven over de verschillende mogelijkheden die hen ter beschikking staan? Welke maatregelen zullen de student in de gekozen onderwijsinstelling in staat stellen een passend antwoord te krijgen op zijn of haar behoeften aan ondersteuning en begeleiding en passende onderwijsmethoden, met inbegrip van inclusief tweetalig onderwijs in gebarentaal, om hem of haar in staat te stellen een kwalificerende kwalificatie te verkrijgen?